

Den gamle kællings hævn og Uíneqs åndebesværgelse

I min mors barndom var hendes bopladsfæller, som boede ved Isunguaq på Disko, engang taget på rensjagt til oplandet ved Sarqaq.

Under jagterne havde en faderløs dreng nedlagt et dyr og hans mor blev så glad over denne hans første ren, at hun flænsede kødet i små stykker og delte det ud, for at alle kunne smage det. Men der var mange mennesker, og ved en fejltagelse glemte hun helt at give en gammel kælling noget.

Kællingen blev vred og gav sig til at synge tryllesange over blod og sælknogler, og således skabte hun en ulykkessæl som skulle ombringe drengen, når han en dag var ude i kajak.

Men nu hændte det, at tryllesangen tog så voldsomt på kællingen, at hun døde samme dag, som hun fik sat sin sæl ud i havet. Sælen var lige ved at falde sammen, da hun døde, men den kom sig dog igen og forfulgte nu daglig drengen

Drengen begyndte at sygne hen, og da man ikke kunne forstå, hvad der gik af ham, bestemte man sig for at sende bud efter en stor åndemåner, og straks udsendte de to kajakker, der skulle hente Uíneq, det åbne øje, som var kendt for at være en stor troldmand.

Endelig hørte man dem komme. Flere konebåde kom roende, besætningerne sang trommesange i kor. Så kom de frem, lagde til land, gik op i huserne og ventede på, at det skulle blive aften.

Det var på de tider, da allerede nogle af menneskene var døbt. Ud på aftenen anbragte man derfor alle de kristne på sidebriksen henne ved vinduet og hængte skindtæpper for, så at de ikke kunne se. Man tændte en stor vægekranset lampe og satte et fad hugget is frem for dem, for at de kunne køle munden, hvis de skulle blive skræmt af åndebesværgelserne. Inde i det store hus var alle lamperne slukkede. »Det åbne øje« hængte et tørret vandskind for indgangshullet og begyndte sine besværgelser, siddende på gulvet. Men ingen forstod, hvad han sagde; det var, som var det en hvid mand, der talte.

Solen - solen, var det eneste, de forstod, og det blev han ved med at gentage.

Min mor var dengang kun et barn. Da åndemanageren begyndte, gemte hun sig bag sin mor og gav sig til at hulke af angst. Men bedstemor talte hende til rette, bad hende endelig ikke græde, og så turde hun ikke andet end svælge gråden i sig.

Min onkel, som havde lagt sig på briksen mellem bedstemors ben, var derimod faldet i søvn; det var englenerne, som holdt deres hånd over ham, at han ikke skulle se de formastelige; for ikke lang tid efter at dette havde fundet sted, blev han omvendt til kristentroen.

Men min bedstefar, Utukoq, der ikke troede på Uíneqs trolddomsmagt, havde sat sig nede ved husgangen og hånedet det, som gik for sig.

»Det åbne øje« besvor sine hjælpeånder; det var, som om han var ved at omkomme af kulde, sådan klappede tænderne i munden på ham.

Mor vendte nu tilfældigt hovedet i vejret, og se:

Husets tag løftede sig, og himlen kom til syne!

Men oppe fra himlen dalede en underlig skikkelse ned. Hænderne var som sælluffer, vredne ind efter, og håndfladerne var dødbringende. Den, som de berørte, måtte dø.

Nu svævede trolden om i huset og begyndte at kredse hen over tilhørerne. Til sidst stak den sine frygtelige hænder ind under briksekindet og løftede dem alle op. Hu-hu, hele huset genlød af skrig.

Og hver gang tilhørerne løftedes op, råbte alle hjælpeånderne i munden på hinanden, og huset rystede.

Midt under alt dette begyndte også husstolperne at give lyd fra sig; det var, som om man stak dem ned i frossen sne og kørte dem rundt, sådan knirkede de.

Alle rystede af skræk og holdt sig for ørerne.

Men nu hændte der noget, der spillede alle øjnene op mod det sted, hvor den vantro Utukog sad. En forfærdelig stemme lod sig høre, og se: et genfærd viste sig i døren. Det var »det åbne øje«s oldemor. Underkæben var faldet ned, og det afskyelige gab savlede.

»He - he - he! Hvor er den vantro?« hviskede hun og strakte sine døde fingre ud i mørket.

Pludselig standsede hun foran Utukoq og overfusede ham med skældsord, og så nær holdt hun sit fjæs ned til ham, at der faldt en støvregn af spyt over hans ansigt.

Utukoq blev ligbleg og skreg, så højt han kunne, at nu troede han, han skulle aldrig mere tvivle. Og han rystede over hele legemet.

Så forsvandt genfærdet.

Endelig bad Uíneq om at få lamperne tændt - han var færdig. Og de kristne kunne igen komme frem fra deres skjul. Ingen af dem havde set eller hørt noget.

Derpå fortalte Uíneq, hvad han havde fået ud af sine åndebesværgelser. Det blev opklaret, at det var den afdøde kælling, der havde lavet ulykkes-sælen. Drengen ville en tid sygne hen, men så ville der pludselig komme en bedring i hans tilstand, og han ville blive rask.

Derpå rejste den store åndemaner bort, og alle bragte ham gaver for det, han havde gjort.

Og hans spådom gik i opfyldelse. Drengen sygnede først hen, hans ene ben blev sygt, alt kødet rådne bort, og alle senerne lå blottede. En dag, da det var allerværst, skulle man se til det: Ia - ia - ia! tænk, da faldt der store maddiker af den slags, som plejer at være på menneskelig, ud af såret.

Men fra den selvsamme dag begyndte bedringen. Der dannede sig nu friskt kød. I begyndelsen fine små prikker som nålehoveder, således voksede det ud. Dog blev benet aldrig så tykt som det raske, og drengen blev halt.

Ja, alt det kom der ud af en gammel kællings misundelse.